

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 191/2014-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. septembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka a zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka vo veci sťažnosti L. S., zastúpenej advokátom JUDr. Ing. Richardom Vanekom, Advokátska kancelária, Dobrovičova 4, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Cb 133/2003 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo L. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Cb 133/2003 p o r u š e n é b o l o .

2. L. S. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 300 € (slovom tristo eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť L. S. trovy konania v sume 150,08 € (slovom stopäťdesiat eur a osem centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. Ing. Richarda Vaneka do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Sťažnosti vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. apríla 2014 doručená sťažnosť L. S., zastúpenej advokátom JUDr. Ing. Richardom Vanekom (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Cb 133/2003 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Ústavný súd uvádza, že o identických sťažnostiach sťažovateľov, ktorí sú zastúpení rovnakým právnym zástupcom a majú v napadnutom konaní postavenie navrhovateľov (v poradí určenom uznesením okresného súdu č. k. 31 Cb 133/2003-169 zo 14. januára 2009), už ústavný súd rozhodol nálezom sp. zn. I. ÚS 179/2014 z 13. augusta 2014, preto tam, kde to je vhodné a účelné, odkazuje na toto rozhodnutie.

3. Podstatné skutočnosti vyplývajúce z podanej sťažnosti sťažovateľky sú podrobne uvedené v rozhodnutí ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 179/2014. Na ich základe sa sťažovateľka domáhala, aby ústavný súd vo veci rozhodol nálezom, ktorým vysloví porušenie jej základného práva priznaného čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prikáže okresnému súdu vo veci konať, prizná jej primerané finančné zadost'učinenie v sume 10 000 € a náhradu trov konania.

4. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 191/2014-8 zo 7. mája 2014 sťažnosť podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

5. Právny zástupca sťažovateľky listom z 19. júna 2014 ústavnému súdu oznámil, že proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 31 Cb 133/2003, ktorým 19. mája 2014 vo veci rozhodol bolo sťažovateľkou podané odvolanie.

6. Na základe výzvy ústavného súdu sa k prijatej sťažnosti listom sp. zn. Spr. 3334/2014 z 26. júna 2014 vyjadrila predsedníčka okresného súdu. Ústavný súd poznamenáva, že ide o vyjadrenie s podrobným prehľadom vo veci sp. zn. 31 Cb 133/2003 vykonanými úkonmi, tak ako bolo podané vo veci sp. zn. I. ÚS 179/2014 (a je uvedené na strane 5 – 12 tohto nálezu). Z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu podanej v súvisiacej veci vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. III. ÚS 427/2014 vyplýva, že proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 31 Cb 133/2003 z 19. mája 2014 podali navrhovatelia (v konaní pred ústavným súdom sťažovatelia) odvolanie, v dôsledku čoho sa spis v súčasnej dobe nachádza na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“).

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde vo veci sťažnosti sťažovateľky upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania (aj vzhľadom na už vydané rozhodnutia) nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

8. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. K namietanému porušeniu sťažovateľkou označeného základného práva malo dôjsť postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

11. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd

rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokovanej veci.

13. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že okresný súd v namietanom konaní nemohol porušovať základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v období od začatia konania 5. mája 2003 do 2. apríla 2009, pretože sťažovateľka nebola v tomto období účastníkom súdneho konania. K namietanému porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy mohlo dôjsť až od 2. apríla 2009, keď nadobudlo právoplatnosť uznesenie č. k. 31 Cb 133/2003-169 zo 14. januára 2009, ktorým bola sťažovateľka pripustená do konania na strane navrhovateľa.

14. Ústavný súd pri posudzovaní namietaného konania však súčasne prihliadol na skutočnosť, že svojim predchádzajúcim nálezom sp. zn. II. ÚS 78/09 zo 14. mája 2009 konštatoval porušenie základného práva obchodnej spoločnosti EURO-BUILDING a. s. (vystupuje v namietanom konaní v postavení odporcu v 1. rade) na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Cb 133/2003, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov a spoločnosti EURO-BUILDING a. s. priznal finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

15. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci a postup okresného súdu, ústavný súd odkazuje na vyhodnotenie uvedených kritérií vo svojom náleze vo veci sp. zn. I. ÚS 179/2014, v ktorom dospel k záveru, že v uvedenom konaní, napriek určitému stupňu zložitosti, bol postup okresného súdu poznačený ako nečinnosťou súdu, tak aj procesnými pochybeniami, ktoré v dôsledku ich korekcií krajským súdom mali za následok predĺženie konania a v konečnom dôsledku prietahy v napadnutom konaní.

16. K správaniu sťažovateľky ústavný súd uvádza, že účastníkom konania na okresnom súde sa stala na základe uznesenia okresného súdu č. k. 31 Cb 133/2003-169 zo 14. januára 2009 v procesnom postavení navrhovateľky v 11. rade. Zhodne, ako to

ústavný súd uviedol v náleze sp. zn. I. ÚS 179/2014, na procesné úkony uskutočnené v napadnutom konaní mala sťažovateľka nesporne právo, pričom zodpovednosť za tento stav neznáša oprávnená osoba, ale nemožno ju pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci, na druhej strane však nemôže byť dôvodom nekonania okresného súdu v merite veci.

17. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Cb 133/2003 došlo k zbytočným preťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku).

III.

18. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať vo veci tak, aby bola čo najrýchlejšie meritórne rozhodnutá. Ústavný súd neprikázal okresnému súdu vo veci konať, pretože, ako to vyplýva z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu, vo veci bolo rozhodnuté rozsudkom z 19. mája 2014, proti ktorému bolo podané navrhovateľmi odvolanie a vec sa toho času nachádza na krajskom súde.

19. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka sa domáhala priznania finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € bez bližšieho odôvodnenia.

S prihliadnutím na konkrétne okolnosti daného prípadu, predmet sporu, dĺžku namietaného konania a berúc do úvahy skutočnosť, že okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom, ústavný súd považoval (obdobne ako vo veci sp. zn. I. ÚS 179/2014) priznanie sumy 300 € sťažovateľke za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 2 výroku).

20. Právny zástupca sťažovateľky požadoval náhradu trov konania, ich výšku však nevyčíslil a ani inak nešpecifikoval. Z uvedeného dôvodu ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov konania za dva úkony právnych služieb (prevzatie a príprava, spísanie a podanie sťažnosti) v sume 150,08 €. Odmenu vypočítal podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, pričom postupoval spôsobom uvedeným v náleze sp. zn. I. ÚS 179/2014 (bod 3 výroku).

21. Ústavný súd nevyhovel časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľka žiadala priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 4 výroku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2014